Paikkatietopoliittinen selonteko tunnistaa hyvin yhteiskunnan toiminnan muutoksen digitaalisten prosessien verkostoiksi. Ajantasainen tieto julkaistaan alkuperäisestä prosessista suoraan loppukäyttäjälle. Kaikki tieto, johon on liitetty sijainti, on paikkatietoa. Voidaankin kysyä, mikä on sellainen tieto, joka ei ole paikkatietoa? Yhteiskunnan ja toimintaympäristön muutokset on tunnistettu oikein, mutta esitettyjen toimenpiteiden toteutustapaan tarvitaan muutosta.

Ajantasainen tieto julkaistaan alkuperäisestä prosessista suoraan loppukäyttäjälle. Maan kiinteistöomaisuus on keskittynyt kuntien asemakaava-alueille. Rakennetun ympäristön tiedot syntyvät lähes poikkeuksetta kuntien ja yritysten hallinnoimissa prosesseissa, joista ajantasainen tieto jo julkaistaan suoraan loppukäyttäjille tietopalveluna. Kunnat ja Kuntaliitto ovat perustaneet yhteisen KuntaTietoPalvelun (www.kuntatietopalvelu.fi ), joka tarjoaa eri kuntien tiedot käyttöön ajantasaisena yhdestä palvelusta. Palvelun toiminta rahoitetaan perimällä kuntien päätösten mukaisia palvelumaksuja Palvelun verkkokaupassa. Kunnan julkaisemia tietoja voi katsella myös älypuhelimessa. Tietojen käyttöön saaminen edellyttää EU:n tietosuoja-asetuksen ehtojen noudattamista. Tällä hetkellä yhteensä 39 kuntaa, suurimmat kaupungit ja pienempiä kuntia, joissa on yhteensä yli 3 miljoonaa asukasta, julkaisee Palvelussa ajantasaiset rakennusten ja muiden kohteiden osoitetiedot, valmiiden rakennusten tiedot, rakennusvalvonnan luvat, poikkeamispäätökset ja suunnittelutarveratkaisut. Kuntasäätiö tukee kannustinpalkkiolla pieniä kuntia rajapintojen avaamisessa. Tavoitteena on, että kaikki kunnat julkaisevat Palvelussa keskeiset rakennetun ympäristön tiedot vuoteen 2020 mennessä. Kunnat ja konsultit tuottavat Palveluun julkaistavaksi koneluettavaa kaavatietoa, jota tarvitaan mm. kiinteistöverotuksessa.

Vain marginaalinen osa paikkatiedoista kerätään enää erikseen tietoa synnyttävien toimintaprosessien ulkopuolella. Tiedon laatu kunnostetaan ja pidetään kunnossa alkuperäisessä kunnan prosessissa yritysten toimittamilla ratkaisuilla, ei siirtämällä tietoja valtionhallintoon yhtenäistettäväksi. Yhteisiä laadunhallinnan pelisääntöjä tarvitaan.

Koska toimintaympäristö on muuttunut digitaalista tietoa ajantasaisena koneluettavana tietovirtana julkaisevien prosessien verkostoksi, ei ole enää perusteltua koota valtionhallintoon kopiorekistereitä kuten erillistä osoiterekisteriä, kuntien suoraan käyttäjälle julkaisemista ajantasaisista osoitetiedoista. Sen sijaan toimijat koostavat käyttöönsä tarvittavia tietokokonaisuuksia hyödyntäen ajantasaista tietovirtaa alkuperäisistä prosesseista. Tuleekin harkita, onko vuoden 2020 jälkeen enää tarpeen pitää yllä esimerkiksi erillistä rakennus- ja huoneistorekisteriä, joka on kopio kuntien prosesseissa syntyvästä ja julkaistavasta rakennus- ja huoneistotiedosta? Prosessien verkosto mahdollistaa toimintojen tehostamisen myös valtionhallinnossa.

Rakennetun ympäristön tiedot syntyvät ja hallitaan valtaosin kuntien kustannuksella. Rakennetun ympäristön tiedot avataan koneluettavana standardimuodossa teknisesti avoimissa rajapinnoissa EU:n tietosuoja-asetusta noudattaen kuntien ja yritysten yhteistyönä toteuttamilla ratkaisuilla ja kustannuksella. Kunta rahoittaa toimintansa päätöksensä mukaan joko verovaroin tai keräämällä palvelumaksuja. Kuntien tuottamien tietojen maksuton julkaisu edellyttää erillisrahoitusta, johon valtion keskeisenä edunsaajana on perusteltua osallistua. Yhteiskunnan tarvitseman maksuttoman tiedon kustannuksia ei tule kaataa yksin kunnille.

Valtakunnallisten kärkihankkeiden rahoitusmallia tulisi muuttaa siten, että rahoitusta voidaan suunnata niihin prosesseihin, joissa kansallisen tavoitteen saavuttamiseksi tarvittava panostus tehdään, pääsääntöisesti kunnissa. Ei ole perusteltua käyttää kansallista kärkihankerahaa kuntien ja yritysten toiminnan ja jo olemassa olevien palvelujen kanssa päällekkäisten ratkaisujen toteuttamiseen valtion virastoihin.